

Várady Tibor

OTTHONTEREMTŐBEN A SZÜLŐFÖLDÖN

Home-building in the native land

Ifj. Korhecz Tamás: *Otthonteremtőben a szülőföldön*. Jogi és politikai eszszék. Forum Könyvkiadó, Újvidék, 2009

Korhecz Tamás írásainak alapértéke, hogy igazán közlőből és kompetens látószögéből méri fel azokat a folyamatokat, melyek az elmúlt két évtizedben a vajdasági magyarság sorsát alakították. Vizsgálódásainak kulcskérdéseit az autonómia és megvalósítási formái, a nemzeti tanácsok képezik. Ebben nem tér el látásmódja más szerzőkétől – és sok politikusétól sem. Abban különbözik magatartása és gondolkodásmódja (lásd különösen az *Autonómia az ábrándok és a valóság mezsgyéjén* és a *Valóra válhat-e az autonómia-álmom* szövegeket), hogy komolyan veszi az autonómiát mint célt, azaz nem látja elintézettnak a feladatot azzal, hogy elpanaszolja, nincsen autonómiánk, pedig kellene, hogy legyen; vagy azzal, hogy azt hirdeti, nem tettek eleget a nemes cél érdekében azok, akik valamit tettek; és azzal sem, hogy azt mondja, minden rendeződött. Annak, hogy valaki komolyan vegye az autonómiát, előfeltétele, hogy egy létező világban próbálja elhelyezni, részleteket is lásson, és hogy érveit ne csak azokhoz intézze, akiktől a panaszok hangereje függ, hanem azokhoz is, akiktől a megvalósítás. Sikereket is láttat (nemcsak panaszokat), de rámutat elintézendő (és elintézhető) további feladatokra is.

Korhecz elemzi a különböző autonómiaformákat és esélyeiket jugoszláv/szerb talajon. Számba veszi a jogi és politikai problémákat, kedvező és kedvezőtlen körülményeket. Az írások érdekességéhez hozzájárul az is, hogy (részvevőként) be tudja mutatni a viták és a szabályalkotás menetét. Kitér a jogszabályok megalkotását követő polémiákra is. Eközben problémákat is lát (és láttat) olyan célkitűzésekkel kapcsolatban is, melyekben a legtöbben csak hisznek (mint például a kettős állampolgárság). Láttatja azt is, hogyan jutott el a vajdasági magyarság viszonylag a legtöbbször az autonómiaalkotásban – mi az, ami továbbra is feladat, nem pedig valóság.

Az autonómia és a nemzeti tanácsok problémakörét tárgyaló tanulmányai mellett figyelmet érdemelnek a vajdasági magyar nyelvű oktatásról szóló elemzések; a magyarországi népszavazás hatásaival, a kettős állampolgárság kérdésével, a magyar politikai érdekképviseléssel a szerb porondon foglalkozó írásai. Külön értéke vizsgálatainak, hogy számba veszi azokat a jelenségeket és ese-

ményeket, melyek valóban fontosak voltak számunkra az elmúlt évtizedben, érveket hoz fel és esélyt ad, hogy az olvasó is átgondolja, hol tartunk.

A könyv az otthonteremtés olyan folyamatait láttatja, melyekben a szerző részt is vett. Szerbiában, a Vajdaságban a magyarok számára az otthonteremtésnek fontos eleme az autonómiaépítés, ezen belül a nemzeti tanácsok alakítása és működtetése, ugyanígy a magyar iskolák alapítása, létjogosultság-teremtés a magyar nyelv számára személyi dokumentumokban, helységnevtáblákon, közéletben. Hadd tegyem még hozzá, hogy e szövegek nemcsak számot adnak az otthonteremtés lehetőségeiről, de utat is mutatnak eléréséhez. Az otthonteremtés mindnyájunk feladata. Kétnyelvű személyi igazolványt (olyat, amilyen a könyv címdoldalán van) rendszerint nem adnak külön kérés nélkül. Ahhoz, hogy kérjünk, fontos tudnunk, hogy kérhetünk, hogy jogunk van hozzá – és hogy van ilyen. A különbség nem privilégium, hanem az egyenlőség alapvető feltétele.

Korhecz Tamás könyvének címe a kisebbségi élet adottságai közt logikusnak tűnő problémát jelöl. Adva van a szülőföld, de otthon vagyunk-e a saját szülőföldünkön? Az „otthon” egy olyan helyet feltételez, ahol a saját megrögződéseinket követjük, a saját nyelvünkön beszélünk. E sajátosság számunkra még inkább elsőrendű megoldandó feladat, mintsem természetes adottság. Ezért van értelme az otthonteremtésnek saját szülőföldünkön. A szerző esszéiben kitér a kisebbségi politizálás esélyeire és dilemmáira, alkotmányos kérdésekkel foglalkozik – az anyaországból várt gazdasági befektetések esélyeivel. A „jogi és politikai esszé” alcímet adta kötetének. A jog és a politika egyaránt jelen van a legtöbb írásban.